

**ИЗВЕШТАЈ ЗА
КОРПОРАТИВНА
ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ
И ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ 2013**

СОДРЖИНА

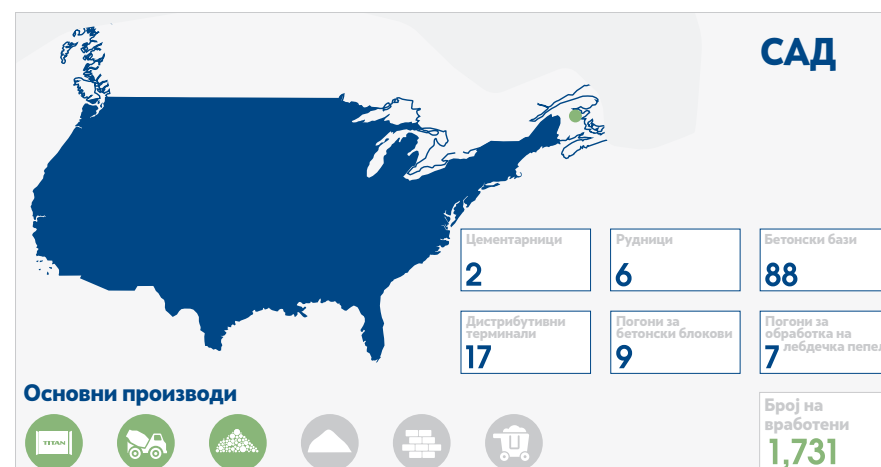
Профил на Групацијата ТИТАН.....	4
Профил на УСЈЕ.....	5
Порака од Главниот извршен директор	8
Краток преглед на 2013.....	10
Нашето делување	12
Стратегија за КОО и корпоративно управување	14
КОО делување	16
Безбедност и здравје.....	16
Нашите луѓе	20
Животната средина и климатските промени	24
Вклучување на засегнатите страни	28
Развој на заедницата	30
Корпоративно волонтирање	34
Иницијативата Глобален договор на ОН.....	36
Принципи на Глобалниот договор и ГРИ	37

Профил на ТИТАН Групацјата

Повеќе од 5.400 посветени луѓе со меѓународно присуство

Групацјата ТИТАН поседува цементарници во 9 земји, организирани во четири географски региони: САД, Грција и Западна Европа, Југоисточна Европа и Источен Медитеран. Од оваа база продаваме производи во 36 различни земји во светот.

Преглед по региони

Резултати по географски регион 2013

Приходи по регион мил.Евра

САД	411.0
Грција и Западна Европа	249.8
Југоисточна Европа	215.5
Источен Медитеран	299.7

Приходи по регион мил.Евра

САД	32.1
Грција и Западна Европа	13.9
Југоисточна Европа	62.7
Источен Медитеран	87.3

Легенда на мапата

- Цемент
- Готов бетон
- Агрегати
- Суви малтери
- Градежни блокови
- Лебдечка пепел
- Know-how за Сепарација на лебдечка пепел
- Погони за обработка на лебдечка пепел
- Дистрибутивни терминали

Грција и Западна Европа

Југоисточна Европа

Источен Медитеран

¹ Број на вработени на 31 декември 2013

Бројот на вработени ги вклучува и заедничките вложувања

Профил на УСЈЕ

Цементарница УСЈЕ АД Скопје (или УСЈЕ) е основана во 1955 година, во близина на селото Усје, во југоисточниот дел на градот Скопје. Во 1998 година, УСЈЕ беше преземена од Групацијата ТИТАН. Компанијата има 331 директно вработени и над 190 индиректно вработени.

Водечката цел на нашата Групација е да прерасне во мулти-регионален, вертикално интегриран производител на цемент, комбинирајќи ги претприемачкиот дух и оперативната совршеност со почит кон луѓето, општеството и животната средина.

Нашиот Кодекс на однесување се темели на нашите **Основни вредности:**

ИНТЕГРИТЕТ

ПРОФЕСИОНАЛНО ЗНАЕЊЕ И ВЕШТИНИ

ИСПОРАЧУВАЊЕ РЕЗУЛТАТИ

ВРЕДНУВАЊЕ НА КЛИЕНТИТЕ

ПОСТОЈАНО ПОДОБРУВАЊЕ

КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Нашата стратегија

КОНКУРЕНТНОСТ

ПОСТОЈАНО ПОДОБРУВАЊЕ

ФОКУС НА ЧОВЕЧКИОТ КАПИТАЛ И КОО
ДА ПРАВИМЕ ПОВЕКЕ ДОБРО И ПОМАЛКУ ШТЕТА

ГЕОГРАФСКА ДИВЕРЗИФИКАЦИЈА

ВЕРТИКАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА

ОСНОВНИ принципи на работење

Човекови права

Посветени сме на заштита и унапредување на човековите права како што се дефинирани во Универзалната декларација за човекови права (UNDHR) и во Конвенциите за трудот на Меѓународната организација на трудот

Одржлив развој

Посветени сме на создавање вредности и одржлив развој, интегрирајќи ги човечките, еколошките и општествените елементи во нашите деловни одлуки. Имаме цел да го сведеме на минимум негативното влијание од нашите активности врз животната средина и заедниците во кои делуваме и да придонесеме кон благосостојбата на вработените, нивните семејства, соседните заедници и општеството во целина

Фер конкуренција

Правиме заложби за да обезбедиме активностите на Групацијата ТИТАН да се извршуваат во рамките на фер конкуренција и во строга усогласеност со сите важечки закони и регулативи во различните земји во кои делуваме

Усогласеност

Нашите корпоративни вредности претставуваат темел на нашето работење низ целиот свет, усогласеноста со важечките закони и регулативи во секоја земја во која сме присутни претставува основен принцип што мора да го следат сите вработени и деловни соработници на Групацијата ТИТАН

Безбедност и здравје

Заштитата на безбедноста и здравјето на нашите директни и индиректни вработени на секое работно место претставува врвен приоритет на нашата Групација. Затоа, Групацијата е усогласена, во најмала мера, со сите важечки закони. Од нашите вработени и изведувачи се бара да ги почитуваат политиките и стандардите за безбедност и здравје при работа воспоставени од страна на Групацијата, како што е предвидено во локалните прирачници за политиката за безбедност и здравје

Животната средина

Ублажувањето и намалувањето на влијанието врз животната средина што произлегува од нашето работење и деловни активности е една од главните заложби на Групацијата ТИТАН

Мито и корупција

Сите трансакции на Групацјата мора да се вршат на законски и етички начин, во согласност со сите важечки закони и регулативи, и секогаш мора да се почитува Конвенцијата против корупција на Обединетите нации (UNCAC). Вработените или претставниците на ТИТАН не смеат да нудат, да обезбедуваат, да прифаќаат или да ветуваат, директно или индиректно, каква било финансиска или друга корист на јавни и/или приватни службеници заради придобивање поволен третман или деловна предност

Односи со општеството

Посветени сме на обезбедување вклученост, соработка и добрососедски односи со локалните заедници во сите области каде што е присутна Групацјата. Во оваа смисла главно сме фокусирани на професионално знаење (know-how), искуство, техничка и финансиска поддршка на иницијативи со кои се унапредуваат образованието и обуката. Заштитата на животната средина и унапредувањето на безбедноста и здравјето при работа се приоритетни во нашите заложби за исполнување на деловните цели и постигнување долгорочна одржливост

Односи со клиентите и добавувачите

Нашите односи со клиентите и добавувачите мора да се темелат на доверба, заемна почит, праведност и чесност, обезбедувајќи долгорочна соработка. Посветени сме на обезбедување висококвалитетни производи и услуги преку користење на сите технолошки ресурси, истражувања и современи методи на работа и преку целосна усогласеност со важечките закони во однос на безбедноста и здравјето при работа и другите барања во врска со производот. Од нашите добавувачи се очекува да бидат водени од квалитетот, да бидат иновативни и ефикасни и да работат во согласност со важечките закони и регулативи

Односи со вработените

Односите со вработените во Групацјата се темелат на меѓусебна доверба, разбирање, чесност и отворена комуникација... Посветени сме на одржување работна средина во која владее почитување и инволвираност, каде што се почитуваат различните идеи, гледишта и уверувања

Комуникација

Посветени сме на отворена, транспарентна, непристрасна и навремена комуникација со нашите вработени, акционери и сите засегнати страни, со цел градење долгорочни односи што се темелат на меѓусебна доверба. Сакаме да ги сослушаме и да имаме интеракција со нашите засегнати страни

Порака од Главниот извршен директор

Почитувани партнери, драги пријатели,

Пред вас е новиот Извештај за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој на Цементарница УСЈЕ АД Скопје. Како општествено одговорна и транспарентна компанија продолжуваме со нашите заложби за отворен и партнерски однос кон сите наши партнери, кои се директно или индиректно поврзани со нашето работење и делување во заедницата.

Ние во УСЈЕ сме посветени на реализирање на нашите планирани активности и остварувањето на нашите компаниски цели. Тие се секако од огромно значење за успехот во нашето работење, но истовремено е важно истите да ги споделиме и со вас, бидејќи нашите активности се важни не само за УСЈЕ туку и за нашите партнери и пошироката заедница.

Тргувајќи од основната девиза дека успехот на една компанија е невозможен доколку се третира изолирано, ние сме наполно свесни дека нашиот успех е можен само како паралелен процес од успехот на пошироката заедница. Ниту една стратегија на компанија или институција не е целосна доколку во себе не ги има предвид ефектите од преземените активности врз пошироката заедница.

На наше огромно задоволство, ретроспективата

на реализираните активности дава јасна потврда за успешно реализирани планови, кои освен што креираат дополнителни услови за развој на УСЈЕ, истовремено создаваат бенефит и за сите инволвирани страни. Тоа за нас е најголема потврда дека сме ги исполниле целите. Нашата цел да постигнеме успешни деловни резултати со себе носи и одговорност што е карактеристична за сите успешни компании, а тоа е одговорноста преку нашите активности да ја направиме заедницата подобро место за живеење за сите.

Во таа насока би ја истакнал нашата крупна инвестиција во имплементирање на А-Интегрираната еколошка дозвола. Преку овие инвестиции УСЈЕ стана една од првите компании што се здоби со овој важен еколошки сертификат, кој е гаранција за работење во склад со животната средина согласно со строгите европски регулативи. Минатата година ја пуштивме во употреба новата Пречистителна станица за атмосферски води, прва од ваков вид во Македонија. Со оваа инвестиција и покрај тоа што Цементарница УСЈЕ во својот технолошки процес не користи вода, правиме континуирани заложби за зачувување на водите како природен ресурс. Отворениот пристап на УСЈЕ и поддршката на едукацијата и на развојот уште еднаш ги докажавме со стартоот на проектот за прак-

тична обука на учениците од техничките средни училишта од машинска и електро струка од Скопје. И со овој проект, како и со сите други што се реализираат во повеќе области, јасно ја потврдуваме нашата искрена намера активно и директно да поттикнеме развој.

Наградите за општествена одговорна практика што ги добивме, се само потврда за нашите досегашни заложби и конкретниот придонес на овој план, но и дополнителен мотив.

Безбедноста и здравјето на нашите вработени и на нашите партнери останува наш приоритет. Луѓето остануваат наш најважен ресурс и тие се заслужни за сите наши постигнувања. Оттука, безбедноста при работа како и редовните здравствени контроли на вработените и грижата за нивните семејства продолжува и во следниот период, вклучувајќи многу новини.

Веќе во континуитет целиме кон нула повреди на работното место преку обезбедување безбедни услови и средства за безбедно работење, како и со постојани програми за обука на нашите вработени и изведувачи.

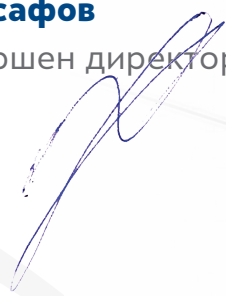
Да не забравиме дека нашите проекти што ги реализираме во соработка со локалната заедница и понатаму продолжуваат, а акцентот повторно ќе биде ставен на најмладите и безбедниот раст и развој. Во таа насока ќе продол-

жи реализацијата на инфраструктурни и хортикултурни проекти, кои ќе овозможат најмладите да растат во поубава средина, со повеќе можности.

Имаме одличен тим што посветено работи на нови успеси и произведуваме квалитетен производ. Продолжуваме и во следниот период со уште поголем ентузијазам и посветеност во реализација на сите наши цели. Искрено се надеваме дека нашиот партнерски однос ќе продолжи и во следниот период во насока на креирање нови вредности за сите.

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Краток преглед на 2013

Безбедност и здравје при работа

- Нула фатални и нула сериозни несреќи
- 91% намалување во бројот на LTI (повреда поради која се отсуствува од работа) од 2005
- 84% намалување во LTIFR (стапка на зачестеност на LTI) од 2005
- 91% намалување во LTISR (стапка на сериозност на LTI) од 2005

Цели

Нашата цел е да ја исполниме нашата визија за здрава работна средина без инциденти, повреди и несреќи

Вклучување на засегнатите страни

Нашите вработени, изведувачи, добавувачи и купувачи

- УСЈЕ обезбедува работа и приходи за локалните компании – добавувачи, изведувачи и купувачи, во износ што е поголем од 35 милиони евра годишно
- Повеќе од 6.600 часа обука за сите вработени, односно повеќе од 20 часа обука по вработен
- Грижа за добросостојбата на нашите вработени:
 - Превентивни здравствени прегледи
 - Дополнителни лабораториски анализи
 - Климатско-бањско лекување

Заштита на животната средина

- Намалување од 4% на специфичните емисии на CO₂ по тон цементен производ во споредба со претходната година
- Намалени емисии на прашина и SOx во однос на дозволените вредности (30 mg/Nm³ и 400 mg/Nm³)
- Свечено пуштање во употреба на прва Пречистителна станица во земјата за атмосферски води и води од чистење на улиците на УСЈЕ

Повеќе од 26.000 дрвца, садници и цвеќиња се засадени во 2013 година во нашите рудници и во локалната заедница.

координативно тело за
ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ НА ПРЕТПРИЈАТИЈА

КОО Признание

Во 2013 година УСЈЕ доби национална награда за најдобри општествено одговорни практики за 2012 година во категоријата Односи на пазарот, како и признание во категоријата Животна средина.

Развој на заедницата

- Проект Партнерство со училиштата
- Игралишта во општината
- 5.000 рози за градот
- Стипендии за додипломски и МБА студии
- Поддршка на децата со посебни потреби
- Раководството на УСЈЕ и вработените доброволно се приклучија на акциите Македонија без отпад и Храна за децата на улица

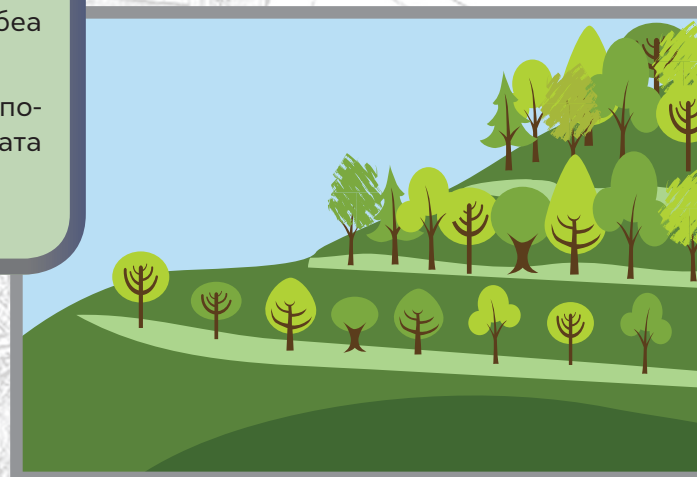
- 1963 УСЈЕ обезбедува материјал за реконструкција на Скопје по земјотресот
- 1967 УСЈЕ ги инсталира првите електростатски филтри во поранешна Југославија
- 2000/2001 Инсталиран е вреќест филтер и реконструиран е ладилникот за клинкер на печка бр. 3
- 2002/2003 Инсталиран е вреќест филтер на печка бр. 4
- 2004 Инсталиран е систем за независно автоматско 24-часовно мерење на емисиите
- 2004 Сертификација за Системот за квалитет ISO 9001:2000
- 2006 Сертификација за Системот за управување со животната средина ISO 14001:2004
- 2008 УСЈЕ станува членка на Глобалниот договор на ОН во Македонија
- 2009 За првпат во регионот и во Групацијата ТИТАН, УСЈЕ започнува со континуирано јавно објавување на податоците од еколошките мерења
- 2009 УСЈЕ воспоставува Одбор за КОО
- 2010 Воспоставен систем за управување со добавувачите од аспект на безбедност и здравје

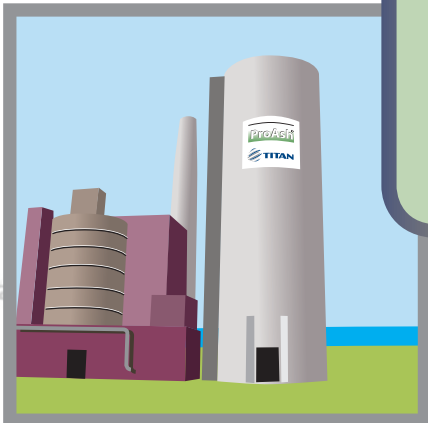
Нашето делување

- 1,24 милиони тони сировини ископани од 3 активни копови
- Речиси 1 милиони m^2 е вкупната површина на активните копови, од кои само 585.000 m^2 се зафатени со активности
- 14.500 m^2 од активните копови се ревитализирани во 2013 со пошумување со локални дрвца и грмушки

- Повеќе од 176.000 дрвца засадени од страна на УСЈЕ или донирани на трети лица од 1998, додека само во 2013 беа засадени повеќе од 26.000 дрвца
- Повеќе од 1 милион евра вложени за подобрување на заштитата на животната средина во 2013

елување

Вкупно годишни емисии:

- Прашина 18.3 тони
- NOx 1578 тони
- SOx 72.6 тони

➤ **За нови инвестиции** во основни средства: повеќе од **72 милиони евра** од 1998

➤ Повеќе од **77.000 евра** потрошени за програми за развој на заедницата преку **донации** во готовина и во материјали во 2013

➤ **331 учесници** во програми за обука, вклучувајќи ги сите наши вработени, со **20,1 часови обука по вработен** во 2013

2010	УСЈЕ го објавува првиот Извештај за КОО и одржлив развој
2010	УСЈЕ го организира првиот Форум за вклучување на засегнатите страни
2011	Сертификација за Системот за управување со безбедност и здравје при работа OHSAS 18001:2007
2010-2011	556 дена без несреќа на работното место
2011	УСЈЕ добива А – интегрирана еколошка дозвола (А-ИСКЗ)
2011	УСЈЕ добива национална награда за најдобри КОО практики во категоријата <i>Животна средина</i> и три плакети во категориите <i>Инвестирање во заедницата</i> , <i>Односи со вработените</i> и <i>Етичко управување</i>
2011	УСЈЕ го организира првиот компаниски Отворен ден
2012	Организираме Ден за комуникација со засегнатите страни за претставување на нашиот Извештај за КОО за 2011 на сите засегнати страни
2012	Организиран е првиот Ден за комуникација со вработените на УСЈЕ

Стратегија за КОО и корпоративно управување

Посветени сме на создавање вредност и одржлив развој, интегрирајќи ги човечките, еколошките и општествените елементи во нашите деловни одлуки. Нашата цел е да го минимизираме негативното влијание од нашите активности врз животната средина и заедницата во која работиме, како и да придонесеме за благосостојбата на вработените, нивните семејства, соседните заедници и општеството во целина. Нашата визија за КОО е да **“работиме на етички и општествено одговорен начин со нанесување помалку штети и обидувајќи се да придонесеме повеќе.”**

Компанијата ги следи воспоставените глобални најдобри практики за корпоративно управување во своето раководење и има пет неизвршни членови во својот Одбор на директори, од кои двајца се независни.

Заложба против корупција

Еден од основните принципи на Кодексот на однесување на нашата Групација е против **Мито и корупција**, со кој се пропишува дека сите трансакции на Групацијата мора да се вршат на законски и етички начин, во согласност со сите важечки закони и регулативи, и секогаш мора да се почитува Конвенцијата против корупција на Обединетите нации (UNCAC)*. Вработените или претставниците на ТИТАН не смеат да нудат, да обезбедуваат, да прифаќаат или да ветуваат, директно или индиректно, каква било финансиска или друга корист на јавни и/или приватни службеници заради придобивање поволен третман или деловна предност.

Друго прашање регулирано со Кодексот на однесување е прашањето што се однесува на **Подароци и донации**, со кое се пропишува дека на сите вработени им е забрането нудење, барање или прифаќање подароци, донации во готовина или каква било друга форма и каква било придобивка поврзана со извршувањето на нашите должности.

* Резолуција на ОН 58/4 од 31 октомври 2003, Конвенција на Обединетите нации против корупција

Корпоративната општествена одговорност – заедничка одговорност

Корпоративната општествена одговорност е заедничка одговорност за Групацијата ТИТАН на сите нивоа на хиерархијата. Одборот за КОО на УСЈЕ е основан во 2009 година и е одговорен за интегрирање и имплементирање на стратегијата на Групацијата ТИТАН на локално ниво. Управуван од Главниот извршен директор и составен од високото раководство и експерти за безбедност и здравје, животна средина и човечки ресурси, Одборот за КОО се состанува четири пати годишно, а во некои случаи и месечно, за да ги разгледа и да ги оцени акциските планови и резултатите од спроведеното, како и да координира и да иницира натамошни подобрувања како на локално така и на регионално ниво.

Со цел да обезбеди понатамошна кохезија со Групацијата, Одборот за КОО на УСЈЕ има назначено еден од своите членови како претставник во Мрежата на КОО делегати за врски (LDN) на Групацијата, со цел подобрување на интерната комуникација, споделување и учење од најдобрите практики на Групацијата.

Ние се залагаме и ги почитуваме:

- Стратегијата за корпоративна општествена одговорност
- Кодексот на однесување на Групацијата
- Политиката за КОО на Групацијата

Организациска структура и Одбор за КОО

* Менаџерите на секторите обоени со зелено, како и Менаџерот за човечки ресурси и одговорното лице за КОО се членови на Одборот за КОО

Управување за одржлив развој

Во текот на целата своја историја Групација ТИТАН се води од одредени вредности. Операционализирањето на овие корпоративни вредности од практичен аспект, односно нивното спроведување во практика е **задача** кон која може да придонесат сите вработени во УСЈЕ. Нашата обврска за примена на највисоките стандарди на корпоративно управување беше дополнително зајакната со одлуката на УСЈЕ да оди многу повеќе над она што е предвидено со локалното законодавство и меѓународните конвенции.

Корпоративната општествена одговорност и одржливиот развој се вградени во управувањето со активностите и работењето на УСЈЕ. Исполнувањето на деловните цели, како краткорочно, така и долгорочно, се смета за заедничка одговорност на целокупниот менаџерски тим на ТИТАН и УСЈЕ.

Важни настани за КОО и корпоративното управување

- 2008 – УСЈЕ се придружи на Глобалниот договор на ОН
- 2008 и 2006 – усвоени се Политиката за безбедност и здравје и Политиката за животна средина
- 2009 – УСЈЕ е една од водечките членки во Групацијата ТИТАН и е првата компанија што воспостави Одбор за КОО, кој го сочинуваат топ менаџментот, како и менаџери на клучните сектори поврзани со КОО.
- Од 2009 па наваму – УСЈЕ редовно го издава својот Извештај за КОО и одржлив развој и известувања во согласност со Иницијативата за глобално известување
- 2010 - усвоена Политика за КОО и Визија за КОО

Членства и заложби

Членствата и заложбите на Групацијата ТИТАН и компанијата УСЈЕ се во согласност со нашите вредности, Кодексот на однесување и приоритетите:

- Глобален договор (Декларација на ОН за човекови права, Конвенции на Меѓународната организација на трудот)
- Светски деловен совет за одржлив развој/Иницијатива за одржливост на цементната индустрија (WBCSD/CSI)
- Глобална иницијатива за известување (Global Reporting Initiative) - Упатства за известување
- ISO 14001, ISO 9001, OHSAS 18001 (норми и еквивалентни локални стандарди)
- Стратегија за корпоративна општествена одговорност на ЕУ 2011-2014 (окт. 2011)
- Водечки принципи за бизнис и човекови права на ОН
- Рамка „Заштити, почитувај и поправи“ на ОН

КОО ДЕЛУВАЊЕ

Мерењето на резултатите од работењето врз основа на поставените цели е значаен фактор за самоподобрување. Ова е долгорочен и континуиран процес, кој иницира промена на сите нивоа. Како што го мериме и управуваме нашето финансиско работење, слични напори се вложуваат и за мерење и следење на нашето општествено делување. Секако дека овие мерења претставуваат предизвик, бидејќи квалитативните прашања може да бидат посложени за мерење отколку оние што се само квантитативни. На пример, бројот на отворени работни места или донации дадени на заедницата не успева соодветно да ги опфати сложените синергии што се создаваат преку заедничките иницијативи во кои финансиските и материјалните ресурси се соединети со човечките ресурси. Иако го препознаваме овој предизвик, постојано се залагаме за споделување на најдобрите практики со други бизниси и индустрии за да ги опфатиме поцелосно влијанијата од нашето работење врз општеството.

БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Нашата цел е да ја исполниме нашата визија за здрава работна средина без инциденти, повреди

УСЈЕ отсекогаш е посветена на безбедноста и здравјето на работното место, обврска што е јасно изразена преку нашите и корпоративните вредности на Групацијата. Во контекст на спроведувањето на филозофијата „нула повреди на луѓето“, менаџментот на компанијата и вработените се

лично вклучени во понатамошното подигање на свеста за безбедноста во сите сфери на работењето.

Нашата Политика за безбедност и здравје јасно ја дефинира улогата на сите вклучени за постојано подобрување и создавање цврста култура на спречување несреќи во сите наши активности. Се согласуваме со светската статистика дека суштинската причина за повеќе од 95% од несреќите се должи на човечкиот фактор, па поради тоа и ги фокусираме нашите напори за свест за безбедноста кај нашите луѓе. За таа цел, кон нашите индиректни вработени се однесуваме на ист начин како и кон нашите директни вработени.

Фокусирани сме и посветени на постојано подобрување на водечките клучни индикатори на работењето. Известувањето и темелното испитување на сите несреќи и за малку избегнати несреќи, обука на нашите вработени, како и вработените на изведувачите, воспоставување одбори за безбедност на работното место, но исто така и на повисоки нивоа, како и давање признание и наградување за доброто безбедно работење, беа дел од големиот број активности што континуирано ги спроведуваме.

Покрај тоа, процената на ризикот претставува моќна алатка за нашите луѓе, проактивно работејќи кон понатамошен развој на културата за безбедно работење и однесување.

На крајот, работењето на полето на безбедноста прерасна во клучен критериум за управување со кариерата во развојот на нашите луѓе, поставувајќи ги безбедноста и здравјето како врвен приоритет во работењето.

Цел 2011	Резултати 2013	Цел 2015
Да се заврши процесот на сертификарање за OHSAS 18001:2007	Успешен надворешен аудит на OHSAS 18001:2007 системот; Валиден сертификат до 2017	Континуирано подобрување; редовен аудит и ресертификација
Нула фатални и нула сериозни несреќи	Нула фатални и нула сериозни несреќи	Нула фатални и нула сериозни несреќи
Континуирано намалување на изгубеното време поради повреда (LTI), LTI стапката на зачестеност (LTIFR) и LTI стапката на сериозност (LTISR)	LTI и Стапката на сериозност на LTI во споредба со 2012 се намалија како резултат на една повреда што се случи во текот на годината наспрема две во 2012 година	Постигнување и одржување нула LTI, LTIFR и LTISR
Имплементирање на новиот процес за Управување со безбедноста на изведувачите	Целосна имплементација на процесот на Управувањето со безбедноста на изведувачите. Имплементација на безбедно возење до средината на 2014	Постигнување целосна усогласеност со CSI принципите на процесот на управување со безбедноста на изведувачите

Централен одбор за безбедност и здравје при работа

Заложбата за безбедности здравје е обврска на секој вработен, почнувајќи од Главниот извршен директор па сè до работниците. Стремејќи се кон постојано подобрување во нашето работење, имаме воспоставено систем познат како Централен одбор за безбедност и здравје при работа, во кој се вклучени 23 вработени, одговорни за негово постојано следење и развој. Централниот одбор е структуриран во 5 пододбори: Безбедносни инциденти, Безбедносни проверки, Управување со изведувачите, Водечки индикатори и Правила и процедури. Секој пододбор има свои специфични задачи и одговорности. Заедничката и крајна цел е да се заштити здравјето и безбедноста на нашите вработени и вработените на нашите изведувачи, како едно од основните човекови права на работното место. Во 2013 година се одржаа вкупно шест средби на Централниот одбор за безбедност и здравје при работа.

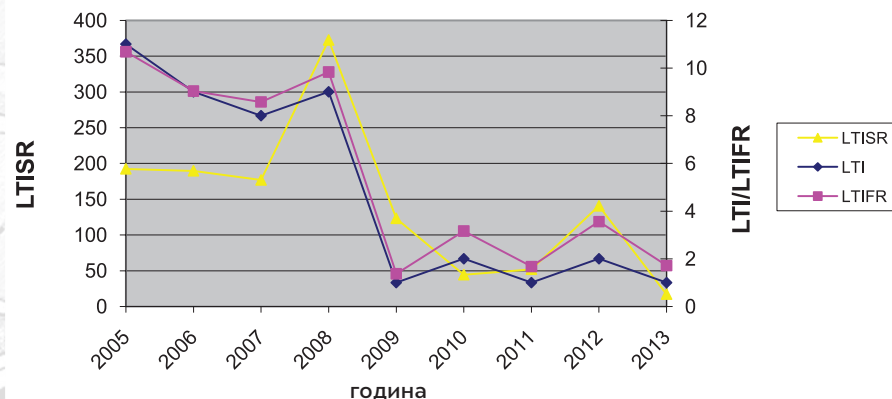
Иницијатива за одржливост на цементната индустрија

УСЈЕ доброволно се обврза да применува повисоки стандарди за безбедност и здравје при работа од оние што се наложуваат согласно со локалните закони и општата практика. Како членка на Групацијата Титан, од 2012 година сме посветени на исполнување на барањата од „Иницијативата за одржливост на цементната индустрија“ (CSI), која претставува глобална заложба од страна на 24 водечки производители на цемент, кои работат во повеќе од 100 земји ширум светот (приближно 30% од светското производство на цемент). Иницијативата за одржливост на цементната индустрија е иницијатива на Светскиот деловен совет за одржлив развој. Покрај редовните барања за безбедност и здравје при работа, постојат и два одделни проекти иницирани од Иницијативата за одржливост на цементната индустрија: Управување со изведувачи и Безбедност при возење.

Показатели за безбедност и здравје

Резултатите од мерките за безбедност и здравје континуирано се следат, се мерат, се развиваат и се подобруваат.

Главни индикатори за успешност за безбедност и здравје (историски трендови)

*LTI – Отсуство поради повреда (LTI) се дефинира како повреда на работното место, која предизвикува отсуство од еден или повеќе работни денови (или смени), почнувајќи од денот по повредата до враќање на вработениот на вообичаените или ограничени работни обврски. Ова ги исклучува повредите при превоз од и до работа, повреди како резултат на кривични дејствија и повреди што се должат на природни причини.

**LTIFR – Бројот на LTI годишно на 1.000.000 работни часови, односно LTI Индекс на зачестеност = (Број отсуства поради повреда во текот на годината x 1.000.000) / Вкупен број на ефективно одработени часови на вработените во текот на годината.

***LTISR – Број на изгубени календарски денови како резултат на повреда во годината во однос на 1.000.000 одработени часови, односно LTI Стапка на сериозност = (Број на изгубени календарски денови во годината x 1.000.000) / Вкупен број на ефективно одработени часови на вработените во текот на годината

Анализата на функционирањето на системот за безбедност и здравје при работа, како и принципот за континуирано подобрување при развојот на техники и култура за безбедност и здравје, доведе до два многу важни проекти во текот на 2013 година.

Една од нашите среднорочни цели е понатамошно да ја развиваме културата за безбедност и чувството на сопственост кај вработените на средно и ниско ниво. Високото раководство на УСЈЕ посвети многу напор за да создаде нов „Систем за безбедносни проверки“, кој повеќе ќе ги вклучува вработените на средно ниво, ќе ја зголеми нивната свесност за сопственоста, а со искористување на синергијата на вклучените чинители од различни сектори ќе ги постигне поставените цели. Повеќе од 55 вработени се директно вклучени во процесот и имаат најразлични улоги: проверувачи, сопственици, координатори. Кон крајот на 2013 година беа спроведени низа обемни обуки, а нивната имплементација започна во јануари 2014.

Во индустријата за цемент се користат големи индустриски постројки и интервенциите на машините може да бидат високоризични. Тековните контроли и безбедносни упатства даваат задоволителни резултати, но сепак, вклученоста на човечкиот фактор остава простор за подобрување. Со цел понатамошно намалување на овој ризик, развиен е нов систем каде што секој вработен ќе може физички да ја заклучи машината со свој личен катанец пред да започне со работата. Оваа постапка во светот е позната како LOTO (вклучување и исклучување на машината) и USCJE е меѓу првите компании во земјата што ќе спроведе ваква постапка. Во текот на втората половина од 2013 година беа спроведени обемни подготвителни активности, вклучувајќи идентификација на извори на енергија по машина и активност, избор на опрема итн. Процесот на набавка на опрема, обуки и спроведување на самото место ќе се одвива во 2014 година.

НАШИТЕ ЛУЃЕ

ТИТАН е организација водена од луѓето, која препознава дека одржливиот развој се темели на способноста, однесувањето и соработката на нашите луѓе, кои заземаат централно место во нашата Водечка цел и нашата Стратегија. Оттаму произлегува и нашата визија „Да ја ангажираме работната сила емоционално и ментално“.

Политиката за управување со човечките ресурси на ТИТАН служи како патоказ кон постигнување на нашата визија и се заснова на основните вредности на ТИТАН: Интегритет - Професионално знаење (Know-How) - Вреднување на корисникот – Испорачување резултати – Постојано подобрување – Корпоративна општествена одговорност. Овие вредности покажуваат како се однесуваме и заедно со принципите наведени во нашиот Кодекс на однесување претставуваат темел за сите наши деловни односи и практики во сите сфери на работењето.

Политиката за управување со човечките ресурси на ТИТАН ја поставува рамката за сите прашања поврзани со луѓето низ Групација ТИТАН и важи за директните вработени и за деловните соработници, каде што согласно со нашите способности ќе го користиме нашето влијание за промовирање на принципите од оваа рамка.

При сите наши одлуки за избор при вработување, се применува принципот на еднакви можности, а воедно се земаат предвид и локалните потреби за вработување. Ги почитуваме човековите права, унапредувајќи

ги во рамките на сферата на наше влијание, обезбедувајќи притоа законски усогласена и безбедна работна средина. Градиме доверба со „живеење“ на нашите вредности и со примена на однесувања што обезбедуваат заемно почитување, соработка и отворена двонасочна комуникација. Ден за комуникација со вработените се организира за да се овозможи директна комуникација со раководството, како и навремено споделување информации за сите прашања поврзани со условите на вработување и идните перспективи на нашиот бизнис и индустрија.

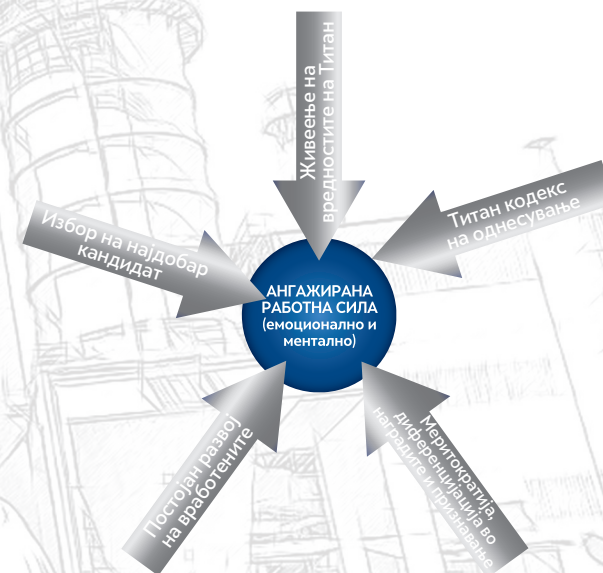
Вработување

Вработувањето во ТИТАН се карактеризира со долгорочен работен однос со вработените. Бројот на директни вработени во 2013 година изнесуваше 331, додека, пак, бројот на индиректни вработени за истата година беше во просек 194. Индиректните вработени извршуваат значајни услуги со кои ја помагаат нашата главна дејност: ископувања, транспорт, одржување и техничка поддршка, хигиена и кетеринг.

Човекови права и еднакви можности

ТИТАН ја поддржува Универзалната декларација за човекови права и се залага за унапредување на основните човекови права во рамките на својата област на делување, како што се декларирани во Глобалниот договор на ОН. Почитувањето на човековите права е опфатено и во Политиката за безбедност и здравје при работа на Групацијата и еднакво се однесува како на директните, така и на индиректните вработени. Имено:

- Се гарантира целосна усогласеност со применливото законодавство за вработување

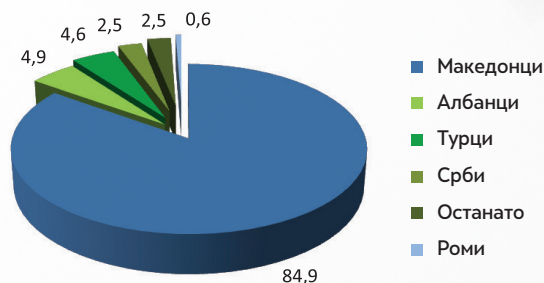

- Се применуваат и се следат начелата на различност, еднаквост и недискриминација
- Забранети се принудната работа и искористувањето на детскиот труд
- Не се толерира вознемирување на работното место
- Безбедноста и здравјето на вработените претставуваат врвен приоритет
- Се почитува правото на слобода на здружување
- Вработените се подготвени да одговорат на сегашните и на идните предизвици

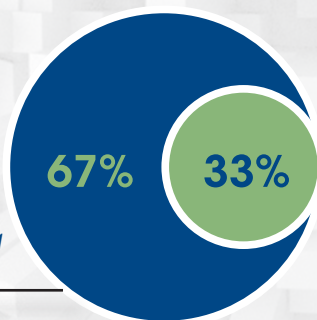
Еднаквите можности се загарантирани со Политиките за човечки ресурси како на ниво на Групациската, така и на локално ниво на компанијата. Следствено на ова:

- Повеќе од 86% од менаџерскиот тим во компанијата е сочинет од локален менаџмент;
- Застапеноста на жените на раководни позиции изнесува 33%;
- Околу 18% од сите вработени се жени;
- Повеќе од 13% од сите наши вработени се припадници на етничките малцинства;

Разноличност во составот на вработените

Менаџери во УСЈЕ

Службата за човечки ресурси е одговорна за воспоставување на локалните политики и практики, кои се усогласени со Политиката за управување со човечките ресурси на ТИТАН, како и за

обезбедување стручна помош при справување со прашања поврзани со вработените. Воедно, раководството е одговорно за гарантирање дека се следат принципите.

Изразување загриженост

Поттикнување политика на отворена врата за комуникација со претпоставените и спроведување механизми за поплаки во сите сектори, кои им овозможуваат на вработените добронамерно да изразат загриженост за непочитување на вредностите на ТИТАН и Политиката за управување со човечки ресурси. Овластени претставници на компанијата ги решаваат сите пријави, кои исто така може да се изнесат анонимно и гарантираат доверливост и необелоденување на името на лицето што ја поднело таквата пријава, освен кога законот наложува поинаку.

Во овој контекст, не толерираме никаква одмазда против кој било вработен што ќе изврши пријавување.

Постапување при неусогласеност

Утврдената неусогласеност со Политиката за управување со човечките ресурси на ТИТАН се решава со утврдување на основната причина и со спроведување соодветни дисциплински санкции. Кога постапката е спротивна на законот, таа може да подлежи на граѓанско или на кривично гонење

* Човековите права се дефинирани со Конвенциите на труд на UNDHR и Меѓународната организација на трудот

Развој на човечките ресурси

Континуираниот развој на човечките ресурси претставува приоритет за УСЈЕ, со кој се цели кон доживотно учење и унапредување на професионалните вештини и способности што се неопходни за да се предвидат сегашните и идните предизвици.

Во 2013 година обезбедивме околу 6.600 часа обука за сите вработени или приближно 6.800 часа за вработените и изведувачите. Обезбедените часови обука надминуваат 20 часа по вработен.

Развојните активности во поглед на животната средина беа насочени кон одржлив развој вклучувајќи и интерни обуки на групи вработени на теми какви што се управувањето со отпад и алтернативни горива. Дополнително оваа година УСЈЕ ги прошири своите заложби за развој на изведувачите преку организирање обука за селекција и управување со отпад.

Исто така, воведени се и програми како, на пример, “Step Change” (Програма преку е-учење) за вработените во УСЈЕ. Станува збор за флексибилна и современа едногодишна програма, која е приспособена на брзата и технолошки напредна работна средина. Содржината на е-учењето е поставена од страна на Harvard Business Publishing, која е непрофитабилна организација во целосна сопственост на Harvard Business School, една од најпрестижните образовни установи во светот.

Еден циклус од предавањата што се одржуваа во средите во текот на ноември 2013 беше посветен на Кодексот на однесување на Групацијата и на УСЈЕ, кој беше презентираан од страна на Менаџерот за човечки ресурси на УСЈЕ, а присуствуваа повеќе од 260 вработени. Целта на обуката беше да се пренесат вредностите и одредбите содржани во нашиот **Кодекс на однесување** и истиот да им се доближи на сите наши луѓе што ги живеат и ги споделуваат нашите вредности.

Со цел сите вработени да се запознаат со своите права што произлегуваат од **Законот против вознемирување на работното место**, Менаџерот за човечки ресурси ја подготви и ја презентираше обуката за време на циклусот обуки што се одржуваа во средите, на кои присуствуваа повеќе од 260 вработени.

Активности за обука и развој во 2013

Бенефиции, надоместоци и програми за добросостојба на вработените

Бенефициите, надоместоците и програмите за добросостојба на вработените, кои ги покрива УСЈЕ, се многу повеќе од оние предвидени со Законот за работни односи и Општиот колективен договор. Покрај тоа, компанијата се грижи за добросостојбата на нашите вработени и нивните семејства, па оттаму нашите дополнителни бенефиции се усогласени со нивните потреби.

Дополнителни медицински прегледи и рехабилитација

Здравјето на нашите вработени претставува еден од приоритетите на нашата компанија. Законските услови што се однесуваат на оваа област, ги сметаме за основен минимум и настојуваме да ги прошириме бенефициите за здравствена заштита и превенција на сите вработени. Редовните годишни медицински прегледи ги надолнивме со кардиолошки прегледи за сите вработени во УСЈЕ на возраст од 50 години и повеќе. Испитувањата вклучуваат физикален преглед, индекс на телесна маса (BMI), ЕКГ, ехокардиографски преглед, коронарен стрес-тест, лабораториски анализи и дефинирање на кардиоваскуларниот ризик и индикатори за срцеви заболувања.

Неколку години по ред, покрај гинеколошките прегледи и прегледи на дојка, воведени се и дополнителни контроли за остеопороза за сите вработени жени. Оваа година испитувањата за вработените жени се

надополнети со абдоминален и друг ултразвучен скрининг.

Вработените што имаат потреба од бањска рехабилитација, се помогнати од страна на компанијата со покривање на 70% од вкупната вредност на третманот.

Вкупно околу 33.000 евра беа инвестирани во дополнителни мерки за здравствена превенција за нашите вработени во 2013 година.

Јубилејни награди на вработените

Секоја година Цементарница УСЈЕ АД Скопје традиционално доделува јубилејни награди на своите вработени што навршуваат 10, 20, 30, 35 и 40 години стаж во компанијата. УСЈЕ исклучително го вреднува и се гордее со трудот на своите вработени, нивните остварувања и придонесот за остварувањата на стратешките цели и долгорочната одржливост на компанијата. Во 2013 година, 58 вработени добија јубилејни награди за време на организирана прослава.

Програма за стипендирање и училишни пакети за децата на нашите вработени

Како обид да се создадат повеќе можности за семејствата на нашите вработени, почнувајќи од 2003 година, секоја година компанијата ја спроведува Програмата за стипендирање на децата на нашите вработени. Со оваа програма компанијата доделува стипендии за сите деца на нашите вработени, кои се успешни во текот на додипломските и постдипломските студии. Воедно, се доделуваат и стипендии за децата на нашите починати вработени.

Свесни за финансиските предизвици со кои се соочува секое едно семејство на почетокот на училишната година, УСЈЕ одлучи да обезбеди дополнителна помош за нашите вработени. Почнувајќи од 2010 година, УСЈЕ обезбедува училишни пакети за децата на сите наши вработени. Училишните пакети се состојат од ранци и тетратки за сите основци и средношколци. Покрај ова, секоја година компанијата организира новогодишна прослава за најмалите дечиња на вработените за да се одбележат празниците. Децата добиваат подароци вклучувајќи и книги и енциклопедии за натамошно поттикнување на нивното образование.

Во 2013 година беа инвестирани 72.000 евра во образованието на децата на сите наши вработени во вид на стипендии и училишни пакети.

Социјални програми:

- Донации во материјали
- Дополнителна отпремнина (пензионирање или инвалидитет)
- Финансиска помош
- Бањско-климатско лекување
- Професионално насочување за децата на нашите вработени
- Новогодишни забави за децата на нашите вработени
- Дополнителен регрес за годишен одмор
- Приспособување на платата согласно со животните трошоци
- Ваучери за новогодишни подароци.

ЖИВОТНА СРЕДИНА И КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

Како што е изнесено во нашата Политика за животна средина, одржливиот развој претставува врвен приоритет на Групацијата секогаш и во сите околности. Нашите еколошки заложби имаат за цел **нанесување помалку штета** со ублажување на негативните влијанија што произлегуваат од работењето и **правење повеќе добро** со активен придонес кон значајни локални и меѓународни иницијативи.

Ние се стремиме кон:

- Усогласеност со локалните, националните и меѓународните регулативи и законодавство.
- Континуирано подобрување на нашето еколошко работење, на ниво на највисокото раководство, проверка и следење на ефективност на нашите програми и дејствија.
- Процена на еколошкото влијание од секоја постројка и преземање неопходни мерки за заштита на биодиверзитетот и природното опкружување.

- Развивање, спроведување и следење на програмите за поефикасно користење на енергијата и природните ресурси на поефикасен начин и намалување на нашите емисии
- Намалување на отпадот произведен при нашето работење, искористување на сопствените нус-производи, како и нус-производите на другите индустрии, како и промовирање на рециклирањето
- Промовирање еколошки одговорни ставови и однесување кај сите наши вработени и поттикнување на добавувачите, клиентите и другите наши деловни соработници да применуваат слични практики.
- Придонесување кон добросостојбата на локалните заедници, отворена и искрена комуникација со нив и воспоставување и одржување добрососедски односи.
- Поддршка и учество во локални и меѓународни организации и иницијативи, кои имаат за цел заштита на животната средина преку споделување знаење, најдобри практики и заедничко дејствување.

Свесни сме за нашето влијание врз природата и токму ова е причината зошто грижата за животната средина претставува наш огромен приоритет во сите аспекти на нашето делување. Работењето на УСЈЕ во огромна мера зависи од користењето природни ресурси, па оттаму, ние се залагаме за дејствија со кои се намалува влијанието од нашето работење врз животната средина. Мониторингот, мерењето, известувањето, соработувањето, постојаното делување и подобрување се нашите начини за решавање на овие еколошки предизвици.

Преку нашиот КОО пристап се стремиме да се осврнеме на следниве важни еколошки предизвици:

- Климатски промени
- Енергија и сировини
- Воздух и други емисии
- Биодиверзитет
- Вода

УСЈЕ континуирано се залага за справување со дефинираните предизвици за заштита на животната средина. Во оваа област, ние целосно ги имплементираме политиките на ТИТАН, со кои се гарантира

солидно и транспарентно управување со животната средина согласно со најдобрите меѓународни практики. Покрај ова, редовно вршме аудит и ресертифицирање на Стандардот за управување со животната средина ISO 14001:2004.

Цел 2011	Резултати 2013	Цел 2015
A-IPPC Дозвола	Целосно имплементиран Оперативен план за A-IPPC Дозволата	Целосна имплементација на Оперативниот план за A-IPPC Дозволата
Намалување на емисиите на CO ₂	Намалување од 4% на специфичните CO ₂ емисии по тон цементен производ во споредба со претходната година	Континуирано намалување на емисиите на CO ₂
Емисии на прашина	8.7 mg/Nm ³ за печката 3 и 14.9 mg/Nm ³ за печката 4 или 8.5 тони/годишно и 9.8 тони/годишно по печка	Веќе сме под целта за емисии на прашина 30 mg/Nm ³
Емисии на SOx	33.9 mg/Nm ³ за печката 3 и 59.7 mg/Nm ³ за печката 4 или вкупно 33.3 тони/годишно и 39.3 тони/годишно по печка	Веќе сме под целта за емисии на SOx 400 mg/Nm ³
Емисии на NOx	1036.5 mg/Nm ³ за печката 3 и 853.1 mg/Nm ³ за печката 4 или вкупно 1017.4 и 561.3 тони/годишно по печка	Намалување на специфичните емисии на NOx до 800 mg/Nm ³
Учество во најмалку една глобална и национална иницијатива за заштита на животната средина и климатските промени	УСЈЕ активно учествуваше во развивањето на Третиот Национален извештај за климатски промени согласно со UNFCCC – Рамковната конвенција за климатски промени на Обединетите нации	Зголемување на нивото на учество во глобални и национални иницијативи за заштита на животната средина и климатските промени

Мониторинг на емисиите

Мониторингот на емисиите претставува предуслов за контролирање и намалување на еколошките влијанија од производството на цемент. Во 2004 година УСЈЕ беше првата компанија во државата што воведо независни системи за континуиран мониторинг на емисиите, кои функционираат 24 часа. Ова на компанијата ѝ овозможува одблиску да ги следи емисиите во реално време и да презема соодветни дејства. Истовремено, на овој начин засегнатите страни добиваат редовни, ажурирани информации за нашите резултати и работење. На наша иницијатива, резултатите добиени со мониторингот се прикажуваат и на веб-страницата на УСЈЕ како годишни и месечни извештаи во кои се содржани дневните просечни вредности на емисии.

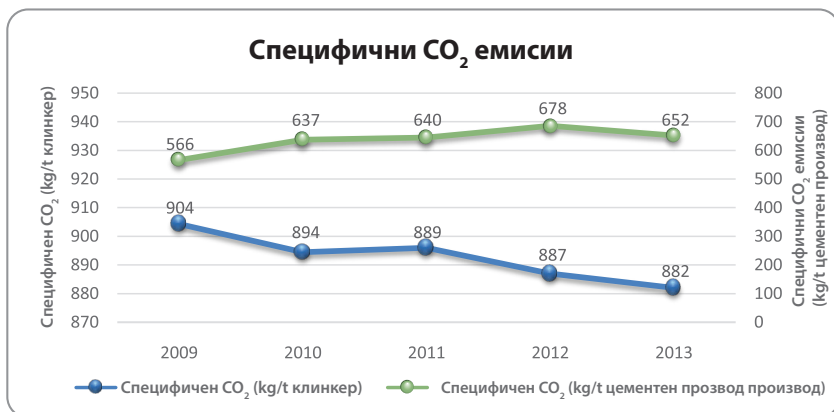
Мерење на емисиите на CO₂

Климатските промени се сметаат за најважен еколошки предизвик на денешницата. Природата на цементната индустрија е таква што произведува и емитува јаглероддиоксид (CO₂), а со тоа и придонесува за ефектот на стаклена градина и климатски промени. Директните емисии на CO₂ од самото производство на цемент се должат на:

- Декарбонизацијата, процесот на трансформирање на суровините (главно лапорец) во клинкер, кој е главната состојка на цементот;
- Потрошувачката на гориво, вклучувајќи ги горивата што се согоруваат во печките (мазут и петрол кокс), како и горива што се користат за внатрешен транспорт, сушилници и котларници (мазут и природен гас) доведуваат до појава на CO₂ како резултат на хемиската реакција помеѓу јаглеродот (C) и кислородот (O₂).

Индириктните емисии на јаглероддиоксид се испуштаат за време на производството на електрична енергија, која, пак, е неопходна за производство на клинкер и цемент, како и за време на надворешниот транспорт на сировини, гориво и крајни производи.

Како дел од Групацијата ТИТАН ги следиме WBCSD/CSI стандардите за пресметување и известување за CO₂ емисии. Во 2013 година, директните емисии на CO₂ на УСЈЕ изнесуваа 0.5 милиони тони, што е за 10% помалку во споредба со претходната година, додека, пак, специфичните CO₂ емисии изнесуваа 652 kg CO₂/t по цементен производ, што, пак, е за 4% помалку во споредба со 2012

Мерки за намалување на емисиите на CO₂ – замена на фосилните со алтернативни горива

Успешен начин за намалување на емисиите на CO₂ во цементната индустрија е употребата на алтернативни горива. Во таа насока Цементарница УСЈЕ следејќи ги позитивните законски барања во делот на животна средина, во јули 2012 година побара измена на важечката А-Интегрирана еколошка дозвола за усогласување со Оперативниот план. Побарано беше во Дозволата да се вклучи можноста за употреба на исклучиво неопасни фракции на алтернативни горива како

- биомаса
- неопасни фракции на отпад (текстил, отпад од пакување и сл.)

- RDF - фракции на комунален отпад што не се користат поинаку.

Подготовката на одделните фракции на алтернативни горива ќе се врши надвор од локацијата на Цементарница УСЈЕ, а подготвените фракции на алтернативни горива безбедно ќе се транспортираат во фабриката.

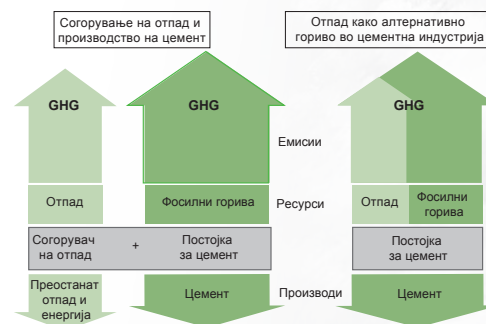
Врз основа на нашето барање, Министерството за животна средина и просторно планирање спроведе целосна постапка за измена на Дозволата и на 22 мај 2013 година издаде Измена на А-Дозвола за усогласување со Оперативен план, со што се исполнети законските предуслови за користење алтернативни горива во Цементарница УСЈЕ.

Измените во А-Дозволата за Цементарница УСЈЕ се потврда на заложбите за заштита на животната средина и минимизирање на влијанијата од нашите активности. Покрај енергетските аспекти на проектот и придобивките за Цементарница УСЈЕ, истиот поседува исклучително важна додадена вредност за заштита на животната средина. Всушност, практичната имплементација на проектот ќе значи:

проектот ќе значи:

- Намалено користење фосилни горива во процесот на производство
- Намалена емисија на CO₂
- Придонес кон воспоставување соодветен систем за управување со целните отпадни фракции во Република Македонија.

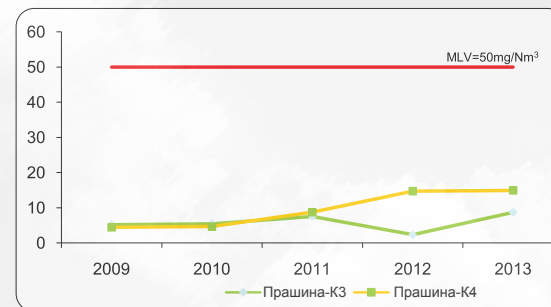
Намалување на стакленички гасови (GHG) од согорувањето

Емисии во воздухот

Прашина

Најголемите извори на прашина кај цементарниците се оцаците од печките и отворената опрема за транспорт на материјали каде што се создава фуговитивна прашина.

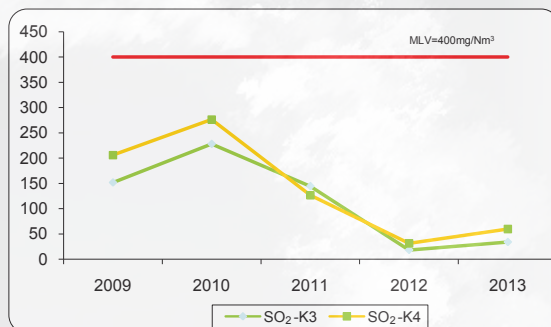

Во 2013 година специфичните емисии на прашина изнесуваа 22.7 г/тон клинкер за Печката 3 и 48.1 г/тон клинкер за Печката 4. Ова е еднакво на приближно 8.5 тони и 9.8 тони на годишно ниво. Емисиите на прашина се многупати под

максимално дозволените граници, кои се локалните и европските законски барања. Просечната концентрација на прашина за Печката 3 изнесува 8.7 mg/Nm^3 , а за Печка 4 е 14.9 mg/Nm^3 . Максимално дозволената граница изнесува 50 mg/Nm^3 .

SOx

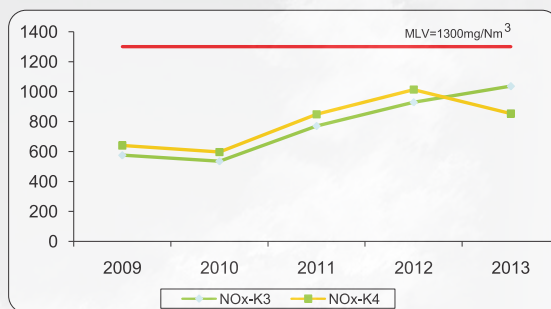
Присуството на сулфати во сировините што се користат за производство на цемент е главната причина за испуштањето на SOx. Емисиите на SOx во УСЈЕ се значително под максимално дозволените граници што се пропишани со важечките локални и регулативи на ЕУ. Просечната концентрација на SOx за Печката 3 изнесува 33.9 mg/Nm^3 , за Печката 4 изнесува 59.7 mg/Nm^3 , додека, пак, максимално дозволената граница е 400 mg/Nm^3 . Во 2013 година, како резултат на нашето работење имаше специфични емисии од приближно 88.9 г/тон клинкер за Печката 3 и 192.9 г/тон клинкер за Печката 4, или вкупно 33.3 тони и 39.3 тони SOx

NOx

Согорувањето на високи температури предизвикува испуштање на NOx. Научните истражувања покажале дека испуштањето на NOx може да предизвика појава на кисели дождови и смог.

Во 2013 година специфичните емисии на NOx во УСЈЕ изнесуваа 2.719 г/тон клинкер за Печката 3 и 2.756 г/тон за Печката 4 или вкупно 1017.4, односно 561.3 тони NOx по печка. Вкупните емисии на NOx беа во рамките на максимално дозволените граници (MLV) пропишани со локалното и европското законодавство. Просечната концентрација на NOx за Печката 3 изнесува 1036.5 mg/Nm^3 , односно 853.1 mg/Nm^3 за Печката 4, додека, пак, максимално дозволената граница изнесува 1300 mg/Nm^3 .

Иницијативи за минимизирање на бучавата

Производството на цемент, како и повеќето други индустриски активности, предизвикува бучава како резултат на видот на опрема што се користи во производниот процес, транспортот на материјали итн. Измереното ниво на бучава на мерните места во фабриката и рудниците не ги надминува пропишаните дозволени граници согласно со националното законодавство. Сепак, Цементарница УСЈЕ, како општествено одговорна компанија, во соработка со Факултетот за природни и технички науки во Штип, подготви Студија за намалување на бучавата во близина на цементарницата, со цел дополнително минимизирање на нивото на бучава. Целта на студијата е утврдување на главните извори на бучава: спроведени се повеќе од 100 кратки мерења во кругот на фабриката и 24-часовно мерење во соседните објекти. Студијата обезбедува модел за дисперзија на бучавата, се предлагаат мерки за контрола на бучавата, како и три сценарија и технички решенија за намалување на бучавата.

Врз основа на оваа Студија, имплементирани се некои од предложените мерки, вклучувајќи и поставување специјално дизајнирани придушувачи на опремата на критичните места, додека, пак, другите се предвидени во планот за одржување за 2014-2015 година

Иницијатива „Час на планетата Земја“

Цементарница УСЈЕ АД Скопје шеста година по ред е дел од глобалната акција „Ден на планетата Земја“. Оваа година настанот се одржува под мотото „Искористете ја вашата моќ денес, исклучете ги светилките, време е планетата Земја да светне“.

Со исклучување на мелниците за цемент, УСЈЕ се приклучи кон глобалната акција „Час на планетата Земја“. Мелниците на компанијата останаа еден час без напојување со електрична енергија во периодот од 20.30 до 21.30 часот, во сабота на 29 март годинава. Во исто време, поддржувачите на оваа акција во светот го исклучија електричното напојување во своите домови, организации, компании и фабрики.

Цементарница УСЈЕ АД Скопје заштеди 10 MWh електрична енергија со исклучувањето на мелниците за цемент, што е еднакво на потрошувачката на електрична енергија на повеќе од 3.000 домаќинства во Скопје. Освен исклучувањето на мелниците за цемент, компанијата го исклучи напојувањето со електрична енергија и во другите погони, каде што тоа го дозволуваат безбедносните мерки за заштита при работа.

ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Слушањето и постапувањето согласно со потребите на нашите вработени, локалната заедница, клиентите, акционерите, добавувачите и другите засегнати страни претставува движечка сила во нашите заложби за ефикасно справување со предизвиците на корпоративната општествена одговорност.

Пред повеќе од половина век, УСЈЕ започна долгогодишна традиција на почит и поддршка на локалната заедница како и градење однос на доверба и соработка.

Во нашата политика за КОО се водиме од концептот за „ширење на нашите вредности“, а притоа посветуваме внимание на споделувањето знаење, искуства и ресурси во проектите и иницијативите со локалната заедница, со кои се добива дополнителна вредност.

Примери за ваквата политика се иницијативите за локално партнерство, какви што се проектот Партнерство со училиштата, Програмата за професионален развој преку практична обука, поддршка на децата со посебни потреби и многу други заложби во кои се отсликува нашата стратегија и политика за корпоративна општествена одговорност, кои се темелат на нашите корпоративни вредности.

Во 2013 година УСЈЕ продолжи да придонесува кон проектите за поддршка на локалната заедница со финансиски, човечки и технички ресурси. Притоа, приоритет беше даден на програмите за долгорочна соработка на заедницата и компанијата, и тоа во вкупен износ од 77.000 евра.

Отворен ден за пошироката заедница и можност за посета на фабриката

Следејќи ја политиката на ТИТАН за транспарентност во работењето, УСЈЕ продолжува со своите заложби за развивање блиски односи со заедницата, со цел да биде активен чинител во општеството.

Нашiot прв Отворен ден беше организиран во 2011 година и беше позитивно оценет од страна на сите посетители, со препорака да прерасне во традиција.

Како одговор на барањето на нашите засегнати страни, почнувајќи од 2011 година, во текот на целата година, секој последен четврток во месецот, УСЈЕ организира ОТВОРЕНИ ДЕНОВИ во фабриката, со што им овозможува на

сите заинтересирани да нè посетат, да се запознаат со нашиот производствен процес и со нашата заложба за постојано подобрување преку највисоки стандарди на работење.

Во рамките на ОТВОРЕНИОТ ДЕН посетителите имаат можност да дознаат повеќе за историјата и вредностите на УСЈЕ и да учествуваат во организирана прошетка низ фабриката каде што може да ги разгледаат производствените капацитети и да научат за процесот на производство на цемент.

Во согласност со нашата Политика за безбедност и здравје, бројот на посетители при секој ОТВОРЕН ДЕН е ограничен на 20 посетители, а УСЈЕ обезбедува соодветна лична опрема за секој посетител.

Цел 2011	Резултати 2013	Цел 2015
Подобрување на безбедноста и здравјето во локалната заедница	Проектни инфраструктурни активности во 11 училишта во вредност од 30.000 евра	Продолжување со проектот Партнерство со училиштата Проширување на иницијативите за безбедност и здравје во локалната заедница Проширување кон други дејности
Обезбедување директна поддршка на можностите за образование на учениците и студентите во заедницата	58 студенти, деца на наши вработени, добија стипендии, 4 студенти добија стипендии за МБА студии 135 студенти ја посетија фабриката 16 студенти беа на практика во компанијата	Политика за компаниски Отворен ден и воведување на проектот „Вовед во професии“ Продолжување со стипендии за додипломски и МБА студии за младите луѓе во државата
Различни корпоративни доброволни активности со најмалку една нова иницијатива	Учество на нашите вработени во иницијативата <i>Храна за децата на улица</i> и <i>Велигденски базар</i> за училиштето „Златен Сремец“	Зголемување на бројот на вработени во корпоративни доброволни иницијативи Соработка со Црвениот крст на Македонија

Цементарница УСЈЕ ја пушти во употреба Пречистителната станица за атмосферски води и го претстави својот Извештај за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој

Технолошкиот процес за производство на цемент во Цементарница УСЈЕ е според сува методологија. Ова значи дека во текот на процесот на производство на цемент не се користи вода ниту, пак, од процесот се испуштаат какви било емисии во водата. Сепак, ние во УСЈЕ континуирано се залагаме за заштита на водата како природен ресурс. Во согласност со нашата Политика за животна средина, се вовеле систем за рационално искористување на водите. Имено:

- Водата од градскиот водовод се користи само за санитарни потреби
- Техничката вода (за ладење на опремата) се филтрира и рециркулира во затворен систем
- Канализациските отпадни води се целосно одвоени од атмосферските води и се испуштаат во градската канализациска мрежа
- Атмосферската вода од фабриката и водата од миеење на улиците во фабриката се собира и се дренира преку систем на отворени канали

Во текот на 2013 година, УСЈЕ го надгради постојниот систем и изгради Пречистителна станица за атмосферски води, која вклучува систем за рационално искористување на водите и овозможува целосно одвојување на канализациската од атмосферската вода. Атмосферската вода од фабриката и водата што се користи за миеење на улиците, се собира и се испушта низ специјално дизајниран систем на канали, кој е поврзан со Пречистителната станица.

Во декември 2013 година, УСЈЕ официјално ја пушти во употреба својата Пречистителна станица, прва од таков вид во Македонија. Во текот на настанот, кој се одржа во кругот на фабриката, на сите присутни гости и новинари им беше претставен и поделен Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржлив развој на компанијата. Новата Пречистителна станица е инвестиција во вредност од половина милион евра и е дел од активностите за имплементација на Оперативниот план за усогласување со А-Интегрираната еколошка дозвола. Со оваа инвестиција се исполнети сите

обврски преземени со Оперативниот план од А-Интегрираната еколошка дозвола пред истекот на крајниот рок во април 2014 година. Овој проект ѝ овозможува на Цементарница УСЈЕ да работи според стандарди што ги надминуваат законските барања.

Повеќе од 90 гости, меѓу кои и високи владини претставници, претставници од Министерството за животна средина и просторно планирање и други истакнати претставници од институциите, локалните заедници, НВО, деловни партнери и други лица присуствуваа на настанот по повод официјалното пуштање на Пречистителната станица.

РАЗВОЈ НА ЗАЕДНИЦАТА

Соработка помеѓу бизнисот и образованието

Образованието претставува еден од клучните приоритети на корпоративната општествена политика на УСЈЕ како дел од нашите заложби за дополнителна вредност за сите, а пред сè за младите генерации.

Цементарница УСЈЕ започна програма за развој на професионалци преку практична обука

Цементарница УСЈЕ започна со реализацијата на проект за практична обука на учениците од техничките средни училишта од машинска и од електро струка од градот Скопје. Оваа иницијатива на Цементарница УСЈЕ беше поддржана и од Министерството за образование и наука на РМ и Центарот за стручно образование и обука на РМ.

Во рамките на проектот се опфатени ученици од IV година од средните училишта „Михајло Пупин“, „Владо Тасевски“, и „8-ми Септември“ кои во период од два месеца, во групи од по 15 учесници, два дена во седмицата посетуваа практична настава во индустрија. За реализацијата на обуката е одговорен тим од стручни лица од компанијата, како и професорите од училиштата, а таа се одвива во машинската и електроработилница и во погоните на Цементарница УСЈЕ.

Главната цел на практичната обука на средношколците е стекнување нови стручни знаења и вештини преку поврзување на теоријата со практичната работа во непосредната работна средина во индустриски капацитети.

На првиот ден од реализацијата на програмата, сите ученици мора детално да се запознаат и да ги применуваат мерките за безбедност и здравје при работа, на кои во Цементарница УСЈЕ им се дава посебно значење.

Обуката и стекнувањето специјализирани работни знаења и вештини кај младите е една од практиките што на различни начини се спроведуваат во Цементарница УСЈЕ веќе подолг временски период. Таа е составен дел од стратегијата за корпоративна општествена одговорност на компанијата, која е во согласност со Глобалната иницијатива на Обединетите нации за општествена одговорност – Глобален договор, во која членува УСЈЕ.

Вовед во индустрија и занимања

- Околу 15 средношколци од Домот за деца без родители „11 Октомври“ во Скопје, на возраст од 14 до 18 години, ја посетија нашата фабрика
- Околу 70 третоодделенци од Основното училиште „Димитар Македонски“, придружени од нивните наставници, беа наши гости
- Околу 50 студенти од Технолошко-металуршкиот факултет, при Меѓународниот балкански универзитет и средношколци од Средното хемиско училиште ја посетија нашата компанија

Преку обиколка на производствените капацитети, тие директно се запознаа со процесот на производство на цемент од самиот почеток, имено почнувајќи од експлоатација на сировини, преку производство на цемент, па сè до пакување и продажба. Покрај ова, тие имаа можност да го посетат Секторот за квалитет и да се запознаат со контролата на квалитетот на нашите производи.

Учениците исто така имаа можност да се сретнат со вработените и со раководството и директно да дознаат повеќе за нивните работни места, одговорности и секојдневни активности, што би им помогнало да ги подберат согледувањата за занимањата и работните места во вистинскиот живот и во вистинска компанија, а со цел полесно да се одлучат за своите потенцијални идни професии.

Стипендии за МБА постдипломски студии осма година по ред

Цементарница УСЈЕ АД Скопје традиционално го поддржува образованието со доделување стипендии на млади дипломирани студенти заради подигнување на нивото на образование на младите луѓе во земјата и зголемување на нивните можности за вработување. За таа цел УСЈЕ, осма година по ред, додели 4 стипендии за постдипломски студии по менаџмент и бизнис администрација на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Изборот е направен преку јавен конкурс, а избрани се кандидатите со работно искуство и со највисок просек.

„Оваа шанса ќе ни овозможи да го прошириме своето знаење и вештини, што, пак, ќе ни помогне во натамошно зајакнување на професионалното искуство“, рекоа добитниците на стипендии.

Досега околу 25 студенти го продолжиле своето образование со постдипломски студии по менаџмент и бизнис администрација на Бизнис академијата Алба во Атина и на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје со стипендии доделени од УСЈЕ

УСЈЕ на „Саемот за вработување БЕСТ“ и на „Саемот за кариера“

УСЈЕ учествуваше на деветтиот Саем за вработување и кариера на Факултет за електротехника и информациски технологии во организација на БЕСТ – Борд на европски студенти по технологија во Скопје, и на првиот локален „Саем за кариера 2013“ во организација на Младинскиот совет на Американската амбасада во Република Македонија.

Целта на овие настани е да се пружи помош во однос на можностите за вработување на младите образовани луѓе и да се обезбеди практично искуство.

Ваквиот концепт е тесно поврзан со нашата цел да придонесеме кон развивањето на младите инженери во земјата преку унапредување на нивните знаења и практични вештини со овозможување практична работа,

како и доделување стипендии за студии на домашни и на меѓународни универзитети. Цементарница УСЈЕ, како претпочитуван работодавец, има цел да им овозможи на студентите да стапат во директен контакт со нашите луѓе и да научат повеќе за УСЈЕ и за идните можности за вработување.

Програми за студентска практика

Практиканти од Меѓународната асоцијација на студенти од техничките универзитети IAESTE

Преку IAESTE - Меѓународната асоцијација на студенти од техничките факултети - УСЈЕ на странските студенти им нуди можност за шестнеделна практика во нашата фабрика. Оваа година во нашата АОП Служба имавме еден практикант од Хрватска.

Практика за домашните студенти

УСЈЕ им овозможува на студентите од домашните универзитети да ја спроведат својата задолжителна едномесечна практика. Оваа година имавме 16 студенти што беа на практика во различни сектори, вклучувајќи производство, машинско и електроодржување, финансии, продажба итн.

Проект Партнерство со училиштата

Во согласност со својата доброволна стратешка определба за поддршка на образованието и образовниот процес во државата, како и нашата заложба и знаење за безбедност и здравје и за животната средина, почнувајќи од 2010 година УСЈЕ ги поддржува државните училишта во општината. Проектот има за цел подобрување на здравјето и безбедноста, како и на еколошките услови во државните училишта и градинките на територијата на локалната заедница во која работи нашата компанија, подигање на свеста кај децата за нивното сопствено здравје и безбедност, а со тоа и негување култура на безбедност и здравје уште од раните стадиуми на образование.

Во рамките на проектот се стремиме да ја прошириме нашата КОО и да ги опфатиме и нашите добавувачи и изведувачи, а со самиот Проект за КОО да поттикнеме и други компании што работат во нашата општина и тие да придонесат кон развој на заедницата.

Со овој проект се опфатени 8 основни училишта, едно училиште за деца со посебни потреби и 2 градинки со 4 различни објекти лоцирани на територијата на општината Кисела Вода, со вкупно опфатени 6.650 деца и 671 вработен во училиштата.

Од самиот почеток на проектот се инвестирани повеќе од 120.000 евра во материјали и работна рака. Воедно, нашето раководство и нашите вработени беа ангажирани повеќе од 4.000 часа, додека, пак, персоналот на нашите изведувачи и добавувачи беше ангажиран повеќе од 8.000 часа во проектните активности.

ПОДДРШКА НА ЕКОЛОШКИТЕ АКТИВНОСТИ ВО ЗАЕДНИЦАТА

Придонесот кон заштитата на животната средина и подигањето на свеста за значењето на заштитата на животната средина се едни од основните вредности на нашата компанија и се суштествен дел од нашата корпоративна општествена одговорност.

Засадување рози во училишните дворови

Во текот на април, менаџментот и вработените во УСЈЕ заедно со учениците и децата од градинките, како и со нивните наставници, засадија садници на роза во училишните дворови во општината.

УСЈЕ ја поддржа иницијативата за садење рози во градот Скопје

Иницијативата за засадување бели рози во Скопје се организира како резултат на научната студија што покажува дека белата роза е еден од најдобрите пречистувачи на амбиенталниот воздух.

Во рамките на оваа акција, Цементарница УСЈЕ АД Скопје донираше 5.000 рози на општината Кисела Вода. Менаџментот на компанијата и повеќе од 100 вработени во текот на акцијата засадија 760 бели рози пред влезот на компанијата и на пристапниот пат до булеварот Србија.

УСЈЕ повеќе години поседува свој расадник, во кој се одгледуваат

голем број различни садници и цвеќиња, кои ги користиме за зазеленување на површините во кругот на фабриката, но и во училиштата, градинките и другите јавни површини во Кисела Вода. Минатата година произведовме и засадивме повеќе од 26.000 садници на дрвца и цвеќиња.

УСЈЕ повторно дел од акцијата „Ден на дрвото – Засади ја својата иднина“

На 27 ноември 2013, УСЈЕ по еднаесетти пат се приклучи кон акцијата „Ден на дрвото – Засади ја својата иднина“.

Околу педесетина наши вработени заедно со менаџерскиот тим, преку оваа доброволна акција засадија дрвца на локација во атарот на село Мршевци, Скопско.

СОРАБОТКА СО НЕВЛАДИНИОТ СЕКТОР

УСЈЕ по вторпат ја поддржа националната кампања „Македонија без отпад 2013“

На 5 октомври 2013 година, во речиси сите општини низ државата беше реализирана втората национална кампања „Македонија без отпад 2013“. Целта на кампањата е да поттикне граѓански активизам и волонтерство, како и да ја развие свеста и навиките кај сите граѓани за правилното

управување со отпадот. Главниот акцент е ставен на собирање и правилно одложување на отпадот на одредени локации. Акцијата е дел од националната кампања, која се состои од активности за чистење на отпадот, едукација и промоција. Со оваа акција граѓаните на Република Македонија се вклучуваат во глобалната акција “Let's do it! World 2013”, која е и официјално поддржана од Европскиот парламент, а оваа година ќе се одвива во 107 земји.

УСЈЕ ја поддржа оваа акција преку нудење активна помош на организаторите на акцијата, невладината организација „Ајде Македонија“, како и општината Кисела Вода, преку обезбедување механизација потребна за собирање, утовар и одложување на отпадот, информативни постери за акцијата, сендвичи и вода за 220 учесници, превоз и други услуги.

ПОДДРШКА НА РАНЛИВИТЕ ГРУПИ

Летен едукативен и спортски камп за децата со оштетен слух

Како резултат на долгорочната заложба за поддршка на образовни проекти и како општествено одговорна компанија, УСЈЕ и оваа година го поддржа одржувањето на Летниот едукативен и спортски камп за децата со оштетен слух, организиран од Центарот за образование и рехабилитација „Партение Зографски“.

Во рамките на летниот едукативен камп, децата со оштетен слух имаат можност да се дружат и да ги подобрат своите комуникациски вештини. Истовремено, тие преку едукација создаваат морални вредности и култура на однесување.

Донација на здружение на граѓани за изградба на дневен центар за деца со посебни потреби во општината

Цементарница УСЈЕ ја поддржа иницијативата на Здружението на граѓани за деца со посебни потреби „ДАМА – ЕЛ“ од Скопје и Советот на Општина Кисела Вода, со донација на материјали за изградба на дневен центар за децата со посебни потреби на територијата на општината. Покрај ова, компанијата донирала и 100 новогодишни пакетчиња за децата со посебни потреби од општината Кисела Вода на новогодишната забава што се одржа во општината.

КОРПОРАТИВНО ВОЛОНТИРАЊЕ

Вработените на УСЈЕ доброволно се приклучија на Иницијативата за донација на храна за децата на улица

На 12.04.2013 г., по повод Меѓународниот ден на децата на улица, вработените од УСЈЕ доброволно се приклучија на Карванот за донација на храна за децата на улица како дел од акцијата „Заедно сме погласни – Да донираме храна за децата на улица“, организирана од неколку невладини организации.

Беа собрани голем број пакети со храна за децата на улица, кои, како што велат организаторите, ги имаат истите права како и сите други деца.

Оваа активност е дел од глобалната акција „Заедно сме погласни“. Акцијата има цел да ја зголеми свеста кај луѓето за обезбедување на детските права.

Во светот повеќе од десет милиони деца живеат на улица, а им недостасува најосновното – храна и засолниште. Вработените во УСЈЕ со овој хуман гест сакаат да им дадат поддршка на овие деца во задоволувањето на нивните најосновни потреби.

УСЈЕ учествуваше на Велигденскиот базар на училиштето „Златен Сремец“

Посебното основно училиште „Д-р Златен Сремец“ организираше продажен Велигденски базар. На настанот се продаваа претходно донирани печива, украси, честитки, бижутерија, сувенири и други предмети. Средствата собрани од продажбата на експонатите, во договор со Советот на родители на училиштето, ќе се користат за потребите на учениците и за набавка на материјали за работилници.

Ваквата акција за прибирање средства наиде на целосна поддршка од страна на нашите вработени, кои покажаа голем интерес за присуство на настанот. Околу 15 наши вработени присуствуваа и одделија сопствени средства за да купат сувенири изработени од вредните раце на децата и на родителите.

Учество во Мрежата на Глобалниот договор на ОН

УСЈЕ останува активен член во лидерството на мрежата Глобален договор

Глобалниот договор е најголема доброволна иницијатива за општествена одговорност, а произлезе од Обединетите нации. Договорот се темели на десет принципи, кои ги опфаќаат областите: човекови права, неискористување на детски труд, животна средина и борба против корупцијата. Компаниите членки на Глобалниот договор ги прифаќаат овие принципи и ги применуваат во своето секојдневно работење, за што редовно известуваат, а на тој начин стануваат движечка сила на глобалниот развој, преку конкретен придонес кон развојот на за-

едницата во која работат. Глобалниот договор е најголема доброволна иницијатива за општествена одговорност на компаниите во целиот свет со повеќе од 8.700 членки од 130 земји. Групацијата ТИТАН, матичната компанија на УСЈЕ, е членка на Глобалниот договор на ОН од 2002 година. Локалната мрежа на Глобалниот договор во Македонија се воспостави во 2004 година. УСЈЕ се придружи на мрежата во 2008 година.

Цел 2011	Резултати 2013	Цел 2015
Активно учество во Македонската мрежа на Глобалниот договор	УСЈЕ активно учествува и ја претставува локалната мрежа како општествено одговорна компанија во државата и на меѓународно ниво, меѓу другото преку: - Активно учество во работната група на локалната мрежа на Глобален договор за соработка со универзитетите	Активно градење и јакнење на лидерството на Македонската мрежа на Глобалниот договор
Поддршка на имплементирањето на иницијативите од Македонската мрежа на Глобалниот договор	УСЈЕ активно ја поддржува Македонската мрежа на Глобалниот договор вклучувајќи: - Претставување и пренесување на принципите за КОО на компанијата	Поддршка за имплементација на иницијативите согласно со Глобалниот договор на мрежата во Македонија
Промовирање на концептот на КОО и принципите на Глобалниот договор на ОН на јавноста	Пренесување на принципите за почитување на човековите права на нашите вработени, како обука за Законот за заштита од вознемирување на работното место	Активно вклучување во активности за проширено и подобро разбирање на контекстот и примената на десетте универзални принципи на Глобалниот договор на ОН во локален контекст

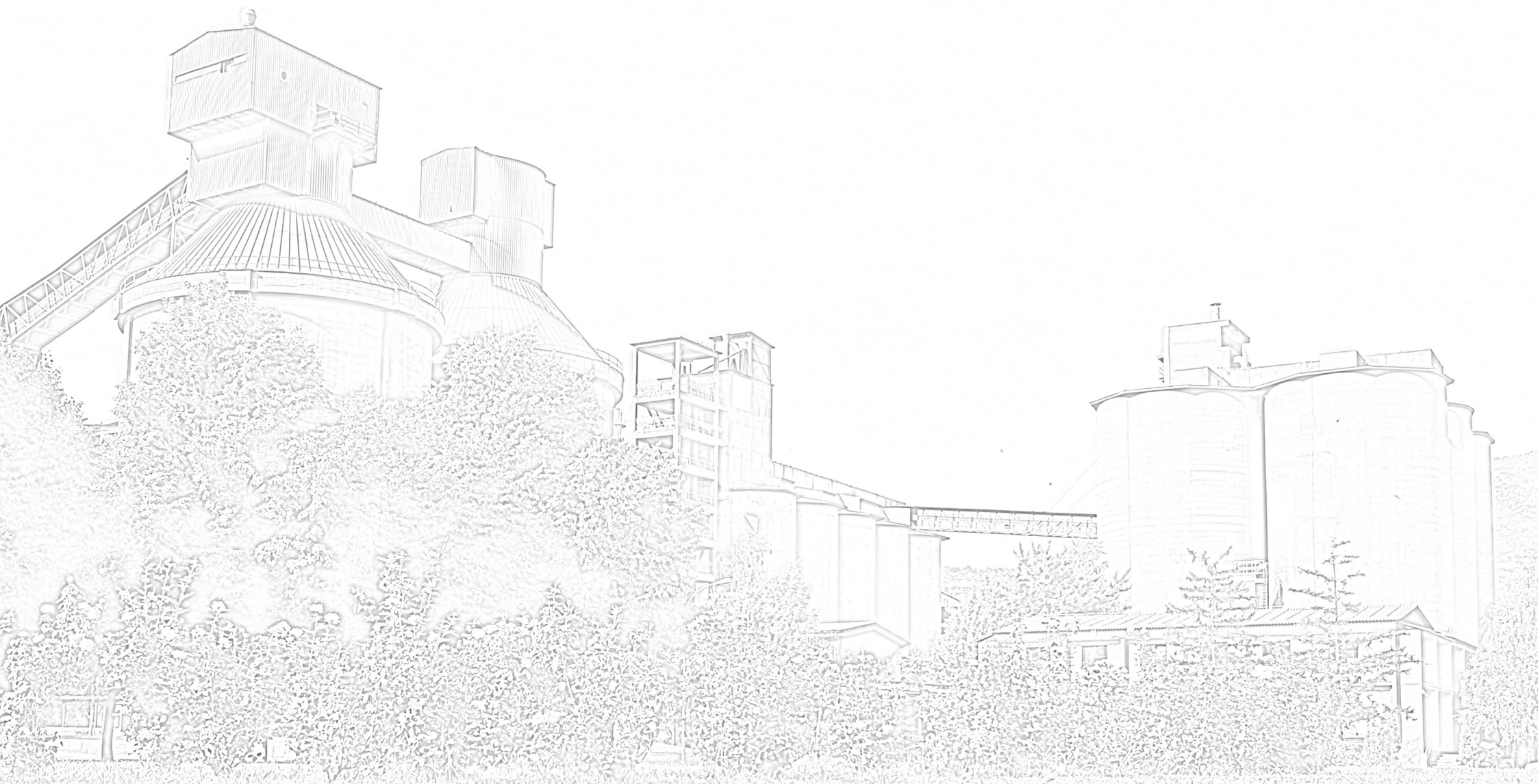
ПРИНЦИПИ НА ГЛОБАЛНИОТ ДОГОВОР

Со приклучувањето кон Глобалниот договор во декември 2008, УСЈЕ на локално ниво ги прифати десетте принципи за добро корпоративно управување, што се основа на овој Договор. Групацијата ТИТАН, матичната компанија на УСЈЕ, е членка на Глобалниот договор на ОН уште од 2002 година.

Принципи на Глобалниот договор	Повикување на Иницијативата за глобално известување	Повикување на УСЈЕ (делови во овој Извештај)
Принцип 1 Бизнисите треба да ја поддржуваат и да ја почитуваат заштитата на меѓународно прогласените човекови права	HR1, HR2, HR3, HR4	Безбедност и здравје Нашите луѓе
Принцип 2 Бизнисите треба да се уверат дека не се соучесници во злоупотреби и прекршувања на човековите права	HR2, HR3	Нашите луѓе
Принцип 3 Бизнисите треба да ја поддржуваат слободата на здружување и ефикасно признавање на правото на колективно договарање	HR5, LA3, LA4	Нашите луѓе
Принцип 4 Бизнисите треба да го поддржуваат елиминирањето на сите форми на принудна и присилна работа	HR7	Нашите луѓе
Принцип 5 Бизнисите треба да го поддржуваат ефективното укинување на детскиот труд	HR6	Нашите луѓе
Принцип 6 Бизнисите треба да го поддржуваат елиминирањето на дискриминацијата во однос на вработувањето и професијата	HR4, LA10, LA11	Нашите луѓе
Принцип 7 Бизнисите треба да го поттикнуваат пристапот на претпазливост во однос на еколошките предизвици	EN1 - EN30	Нашето делување, Животна средина и климатски промени
Принцип 8 Бизнисите треба да преземат иницијативи за унапредување на поголема еколошка одговорност	EN1 - EN30	Нашето делување, Животна средина и климатски промени
Принцип 9 Бизнисите треба да го охрабруваат развојот и ширењето на еколошки здрави технологии	EN1 - EN30	Нашето делување, Животна средина и климатски промени
Принцип 10 Бизнисите треба да работат против сите форми на корупција, вклучувајќи изнудување и мито	SO2, SO3	Профил на Групацијата ТИТАН, Стратегија за КОО и корпоративно управување

TITAN
CEMENTARNICA USJE

Цементарница УСЈЕ АД Скопје
Борис Трајковски 94, 1000 Скопје
Тел. + 389 (2) 2782 500
e-mail: contact@usje.com.mk
www.usje.com.mk